

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๔ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒

๔.๓ เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ โดยจำแนกสถานภาพส่วนบุคคล

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒

๔.๕ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒

๔.๖ สรุปองค์ความรู้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษากับปัจจัยส่วนบุคคลการที่จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๗๔)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๐๗	๒๘.๖๑
หญิง	๒๖๗	๗๑.๓๙
	๓๗๔	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
น้อยกว่า ๓๐ ปี	๔๓	๑๑.๕๐
๓๐ - ๔๐ ปี	๒๔๙	๖๖.๕๘
๔๑ - ๕๐ ปี	๘๒	๒๑.๙๒
รวม	๓๗๔	๑๐๐.๐๐
๓. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๕๒	๑๓.๙๑
ปริญญาตรี	๒๔๗	๖๖.๐๔
สูงกว่าปริญญาตรี	๗๕	๒๐.๐๕
รวม	๓๗๔	๑๐๐.๐๐
๔ อาชีพ		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	๒๖๖	๗๑.๑๒
ธุรกิจส่วนตัว	๘๐	๒๑.๓๙
พนักงาน / ลูกจ้างเอกชน	๒๘	๗.๔๙
รวม		
รวม	๓๗๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม “ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓๙ เพศชาย จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๑

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๓๐ – ๔๐ ปี จำนวน ๒๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๕๘ รองลงมา มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๓ มีอายุน้อยกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๐

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๒๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗๑ รองลงมา ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๑

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ และ รัฐวิสาหกิจจำนวน ๒๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๑๒ รองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๙ อาชีพ พนักงาน และ ลูกจ้างเอกชน จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๙

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ประกอบด้วย ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น โดยภาพรวม

(n = ๓๗๔)

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา	๓.๙๑	๐.๖๑	มาก
๒. ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา	๔.๑๑	๐.๖๒	มาก
๓. ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	๔.๑๒	๐.๖๒	มาก
รวมทั้งหมด	๔.๐๕	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๕$), (SD = ๐.๕๗) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๒$), (SD = ๐.๖๒) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา ($\bar{X} = ๔.๑๑$), (SD = ๐.๖๒) และ ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา ตามลำดับ ($\bar{X} = ๓.๙๑$), (SD = ๐.๖๑)

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ มี ๓ ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาแสดงด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา

(n = ๓๗๔)

ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. หลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการของผู้เรียน	๓.๒๐	๑.๓๓	ปานกลาง
๒. ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสื่อทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๓.๔๕	๑.๐๘	ปานกลาง
๓. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสื่อทางเทคโนโลยีมีความเพียงพอและเหมาะสม	๓.๑๗	๑.๔๖	ปานกลาง
๔. ความมีมนุษยสัมพันธ์และ การควบคุมอารมณ์ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย	๔.๑๔	๐.๗๐	มาก
๕. การวางตัวที่เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติและบุคลิกภาพของครู	๔.๑๘	๐.๗๓	มาก
๖. ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูตามหลักไตรสิกขา	๔.๐๗	๐.๗๗	มาก
๗. ความเหมาะสมของจำนวนครูต่อการดูแลนักเรียนแต่ละห้องเรียน	๔.๑๒	๐.๗๘	มาก
๘.การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	๔.๑๔	๐.๘๐	มาก
๙.กระบวนการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์สังคมสติปัญญาของผู้เรียน	๔.๑๘	๐.๗๓	มาก
๑๐.จำนวนนักเรียนที่จัดไว้แต่ละห้องเรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาในระดับปฐมวัย	๔.๑๗	๐.๗๐	มาก
๑๑.สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการศึกษาตามหลักไตรสิกขา	๔.๑๘	๐.๗๔	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๙๑	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๙๑$), (SD = ๐.๖๑) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า การวางตัวที่เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติและบุคลิกภาพของครู กระบวนการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญาของผู้เรียน และ กระบวนการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญาของผู้เรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = ๔.๑๘$), (SD = ๐.๗๐)

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา

(n = ๓๗๔)

ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑๒. โรงเรียนมีปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบายและการวางแผนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักไตรสิกขา	๔.๐๙	๐.๗๘	มาก
๑๓. การสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับผู้ปกครอง	๔.๑๗	๐.๗๒	มาก
๑๔. การจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเด็กปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา	๔.๐๖	๐.๗๖	มาก
๑๕. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน	๔.๑๓	๐.๗๔	มาก
๑๖. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	๔.๑๔	๐.๗๖	มาก
๑๗. การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาให้นักเรียนซึมซับการปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนตามหลักไตรสิกขา เช่น การพาไปทำบุญวันพระ การสวดมนต์ในวันสุกัลยา เป็นต้น	๔.๑๓	๐.๗๑	มาก
๑๘. การรายงานผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ	๔.๐๒	๐.๗๘	มาก
รวมทั้งหมด	๔.๑๐	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$), (SD = ๐.๖๒) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า การสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับผู้ปกครองอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๗$), (SD = ๐.๗๒) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา ($\bar{X} = ๔.๑๔$), (SD = ๐.๗๖) และที่อยู่ในระดับน้อยสุด คือ การรายงานผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๐๒$), (SD = ๐.๗๘)

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา

(n = ๓๗๔)

ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑๙.มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม	๔.๐๗	๐.๗๓	มาก
๒๐. รู้จักการเคารพและยอมรับกฎกติกา	๔.๐๗	๐.๗๗	มาก
๒๑.มีระเบียบวินัยในตนเอง และมีวินัยในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	๔.๑๖	๐.๗๗	มาก
๒๒.รู้และปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี	๔.๑๘	๐.๗๕	มาก
๒๓. มีความคิดแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้	๔.๑๑	๐.๗๑	มาก
๒๔.มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น รู้จักการดูแลเอาใจใส่ผู้อื่นให้การช่วยเหลือและยอมรับความช่วยเหลือ	๔.๑๖	๐.๘๐	มาก
๒๕.มีการใช้เหตุผลในการคิด มีการสังเกต การเปรียบเทียบความแตกต่าง	๔.๑๑	๐.๗๙	มาก
๒๖.รู้จักตนเอง รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ดูแลกำกับพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม	๔.๑๑	๐.๗๔	มาก
รวมทั้งหมด	๔.๑๒	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$), ($SD = ๐.๖๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ผู้เรียนรู้และปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ($\bar{X} = ๔.๑๘$), ($SD = ๐.๗๘$) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น รู้จักการดูแลเอาใจใส่ผู้อื่นให้การช่วยเหลือและยอมรับความช่วยเหลือ ($\bar{X} = ๔.๑๖$), ($SD = ๐.๘๐$) และที่อยู่ในระดับน้อยสุด คือ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม และ รู้จักการเคารพและยอมรับกฎกติกา ($\bar{X} = ๔.๐๗$), ($SD = ๐.๗๗$)

๔.๓ เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ โดยจำแนกสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานข้อที่ ๑ ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๖ แสดงการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับ
ปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการเขต ๒ จำแนกตามเพศ

(n = ๓๗๔)

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขา ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
๑.	ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลัก ไตรสิกขา	ชาย	๑๐๗	๓.๙๔	๐.๕๖	๐.๖๗	๐.๒๙
		หญิง	๒๖๗	๓.๙๐	๐.๖๒		
๒.	ด้านกระบวนการตามหลัก ไตรสิกขา	ชาย	๑๐๗	๔.๑๖	๐.๕๙	๑.๐๕	๐.๓๙
		หญิง	๒๖๗	๔.๐๙	๐.๖๓		
๓.	ด้านผู้เรียน	ชาย	๑๐๗	๔.๑๖	๐.๕๙	๐.๗๔	๐.๐๕
		หญิง	๒๖๗	๔.๑๑	๐.๖๓		
	รวมทั้งหมด	ชาย	๑๐๗	๔.๐๙	๐.๕๓	๐.๙๑	๐.๔๒
		หญิง	๒๖๗	๔.๐๓	๐.๕๘		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๖ ผลการทดสอบค่าสถิติ T-test ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = ๐.๙๑$, $Sig. = ๐.๔๒$) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานข้อที่ ๒ ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ในภาพรวม จำแนกตามอายุ

(n = ๓๗๔)

ข้อ	ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	แหล่งความแปรปรวน	Ss	df	MS	F	Sig.
๑.	ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๑.๒๑ ๑๓๕.๕๐ ๑๓๖.๗๐	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๖๐ ๐.๓๗	๑.๖๕	๐.๑๙
๒.	ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๑๖ ๑๔๒.๐๖ ๑๔๒.๒๒	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๐๘ ๐.๓๘	๐.๒๑	๐.๘๑
๓.	ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๑๔ ๑๔๒.๒๘ ๑๔๒.๔๒	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๐๗ ๐.๓๘	๐.๑๘	๐.๘๓
	รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๒๕ ๑๑๙.๐๓ ๑๑๙.๒๘	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๑๓ ๐.๓๒	๐.๓๙	๐.๖๗

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผู้ปกครองที่มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ โดยภาพรวม ($F = ๐.๓๙$, $Sig. = ๐.๖๗$) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานข้อที่ ๓ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒

ตารางที่ ๔.๘ แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๗๔)

ข้อ	ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	แหล่งความแปรปรวน	Ss	df	MS	F	Sig.
๑.	ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๐๑ ๑๓๖.๗๐ ๑๓๖.๗๐	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๐๐ ๐.๓๗ ๐.๐๐	๐.๐๑	๐.๙๙
๒.	ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๒.๒๒ ๑๔๐.๐๐ ๑๔๒.๒๒	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๑.๑๑ ๐.๓๘ ๐.๐๐	๒.๙๔	๐.๐๕*
๓.	ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๑.๑๗ ๑๔๑.๒๔ ๑๔๒.๔๒	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๕๙ ๐.๓๘ ๐.๐๐	๑.๕๔	๐.๒๒
	รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๗๘ ๑๑๘.๕๐ ๑๑๙.๒๘	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๓๙ ๐.๓๒ ๐.๐๐	๑.๒๒	๐.๓๐

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๗๔)

ที่	หลักสังคหัตถ์ ๔	ระดับการศึกษา						F	Sig
		ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
		$\overline{X}$	S.D	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
๑.	ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา	๓.๙๒	๐.๖๐	๓.๙๑	๐.๖๐	๓.๙๑	๐.๖๔	๐.๐๑	๐.๙๙
๒.	ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา	๔.๒๙	๐.๕๕	๔.๐๙	๐.๖๐	๔.๐๔	๐.๗๑	๒.๙๔	๐.๐๕*
๓.	ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	๔.๒๖	๐.๕๔	๔.๑๐	๐.๖๑	๔.๐๙	๐.๗๐	๑.๕๔	๐.๒๒
	รวม	๕๒	๐.๕๑	๒๔๗	๐.๕๕	๗๕	๐.๖๔	๑.๒๒	๐.๓๐

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่างกัันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒โดยภาพรวม (F = ๑.๒๒, Sig. = ๐.๓๐) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ในด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (F = ๒.๙๔, Sig. = ๐.๐๕) ดังนั้นจึงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นคู่ในด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา โดยจำแนกตามตำแหน่ง ด้วยวิธีการผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) ในด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๗๔)

การศึกษา	$\bar{X}$	การศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๒๙	-	-.๒๑*	-.๒๖*
ปริญญาตรี	๔.๐๙	.-๒๑*	-	.๐๕
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๐๔	.-๒๖*	-๐.๐๕	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ในด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขาแตกต่างกัน โดยระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจมากกว่า ระดับการศึกษาปริญญาตรี และ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานข้อที่ ๔ ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลัก
ไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ โดย
จำแนกตามอาชีพ

(n = ๓๗๔)

ข้อ	ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	แหล่งความแปรปรวน	Ss	df	MS	F	Sig.
๑.	ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๘๖ ๑๓๕.๘๔ ๑๓๖.๗๐	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๔๓ ๐.๓๗ ๐.๓๗	๑.๑๗	๐.๓๑
๒.	ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๔๔ ๑๔๑.๗๘ ๑๔๒.๒๒	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๒๒ ๐.๓๘ ๐.๓๘	๐.๕๗	๐.๕๖
๓.	ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๒๐ ๑๔๒.๒๑ ๑๔๒.๔๒	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๑๐ ๐.๓๘ ๐.๓๘	๐.๒๗	๐.๗๗
	รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๔๑ ๑๑๘.๘๗ ๑๑๙.๒๘	๒.๐๐ ๓๗๑.๐๐ ๓๗๓.๐๐	๐.๒๑ ๐.๓๒ ๐.๓๒	๐.๖๕	๐.๕๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการทดสอบค่าสถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ โดยภาพรวม ($F = ๐.๖๕$, $Sig. = ๐.๕๓$) ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับ
ปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการเขต ๒ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๔

(n=๓๗๔)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
สมมติฐาน ที่ ๑	เพศ	ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	๐.๘๘	-	๐.๓๘๘		✓
สมมติฐาน ที่ ๒	อายุ	ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	-	๐. ๓๙	๐.๖๗๗		✓
สมมติฐาน ที่ ๓	ระดับ การศึกษ	ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	-	๑. ๒๒	๐.๓๐๐		✓
สมมติฐาน ที่ ๔	อาชีพ	ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒	-	๐. ๖๕	๐.๕๓๓		✓

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒

ข้อมูลปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านปัจจัยเบื้องต้นตามหลักไตรสิกขา	
ข้อมูลปัญหา อุปสรรค	
ผู้ปกครองให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือ ทำแบบสอบถามโดยไม่อ่านข้อคำถาม	๑๙
ข้อเสนอแนะ	
เพิ่มจำนวนครูต่อนักเรียนแต่ละห้องให้มากขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดูแลนักเรียน	๒๓
ด้านกระบวนการตามหลักไตรสิกขา	
ข้อมูลปัญหา อุปสรรค	
ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักธรรมว่ามีความหมายอย่างไร และ มีอะไรบ้าง	๒๒
ข้อเสนอแนะ	
ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน	๑๑
ด้านผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา	
ข้อมูลปัญหา อุปสรรค	
นักเรียนมีพฤติกรรมในโรงเรียนและที่บ้านแตกต่างกันทำให้การให้ความคิดเห็นไม่ตรงตามสภาพความเป็นจริงที่แท้จริง	๑๓
ข้อเสนอแนะ	
จัดให้มีการนั่งสมาธิก่อนการเรียนการสอน	๕

๔.๕ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒

ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) จำนวน ๕ ท่าน มีรายละเอียดดังนี้

๑. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปัจจุบัน

ในสังคมปัจจุบัน ความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ทั้งนี้เพราะภาวะทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม ซึ่งพ่อแม่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้พ่อแม่ต้องส่งลูกเข้าโรงเรียนอนุบาลหรือสถานรับเลี้ยงเด็กเร็วขึ้นกว่าเดิม การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยแก้ปัญหาของสังคม เป็นการแบ่งเบาภาระพ่อแม่ และยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมกับเด็ก^{๘๖}

เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เป็นวัยแห่งความคิดสร้างสรรค์ เราควรให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับปฐมวัยเป็น อย่างมาก เพราะเชื่อว่า เด็ก คือ รากฐานของมนุษย์ อยากให้ผู้ใหญ่หรือบุคคลในสังคม มีคุณลักษณะหรือมีความสามารถอย่างไร ต้องปลูกฝังตั้งแต่เล็กๆ เหมือนที่เขาว่า ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก^{๘๗}

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปัจจุบันมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนมีการนำเทคนิค หรือวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่เข้ามาใช้ในระดับประถมทำให้การแข่งขันกันระหว่างโรงเรียนประถมวัย ผู้ปกครองมีความเข้าใจถึงหลักการพัฒนาลูกหลานตั้งแต่ในวัยเด็กมากขึ้นและมีการพัฒนาที่ชัดเจน^{๘๘}

เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญเพราะเป็นวัยแรกเริ่มของชีวิตที่จำเป็นต้องเรียนรู้ ประสบการณ์สัมผัสทุกๆด้านอย่างถูกหลักวิชา^{๘๙}

^{๘๖}สัมภาษณ์ พระครูนิพนธ์เมตต, เจ้าอาวาสวัดสุทธวราราม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๘๗}สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาณทล เขมโก, พระลูกวัดนครสวรรค์, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๘๘}สัมภาษณ์ นายกำปนาท วัชรนามคม, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๘๙}สัมภาษณ์ นางสาวพรณีย์ ลิ้มกิตติรัตน์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง^{๙๐}

การพัฒนาเด็กในวัยนี้ เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาทางสมองของบุคคล โดยเฉพาะระบบประสาทและเซลล์สมองจะเจริญโต และการศึกษาในช่วงวัยนี้เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เจริญเติบโต เต็มตามศักยภาพ โดยให้การอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต^{๙๑}

ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยโดยเฉพาะในช่วงของ 5 ของปีแรกของชีวิตว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ และเด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแล เอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ดูแล ตั้งแต่แรกเกิดโดยการให้ความรัก การโอบกอด สัมผัส พูดคุย และเล่นกับเด็กเพื่อให้สมองของเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ^{๙๒}

๒. ท่านมีความเข้าใจต่อหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง

เป็นหลักการฝึกฝนอบรมตนเองเพื่อความสมดุลของชีวิต อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา หลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาจะอธิบายในเรื่องของศีล สมาธิ และ ปัญญา เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาที่เน้นการไปสู่ปัญญา โดยเข้าไปอยู่ในแผนการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ^{๙๓}

การฝึกฝนและอบรมตนในเรื่องการปฏิบัติที่ดั่งมาด้วยกัน ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาคนในองค์กร หรือสถานศึกษาเน้นการจัดสภาพทุกๆด้านในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนให้คนในองค์กรพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้บุคคลมีการดำเนินชีวิตไปในวิถีที่ถูกต้องดั่งมาโดยนำหลักธรรมพระพุทธศาสนา (ไตรสิกขา) มาใช้ เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต^{๙๔}

หลักการพัฒนาชีวิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นคนสมบูรณ์แบบตามแนวพุทธ ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา^{๙๕}

^{๙๐}สัมภาษณ์ นางรัตนา คงคาเนาวรัตน์, รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๑}สัมภาษณ์ นางชุตติภรณ์ เพ็งทา, รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธวราราม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๒}สัมภาษณ์ นางวิมลวรรณ ปัญญาชัย, ครูชำนาญการพิเศษ, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๓}สัมภาษณ์ พระครูนิพนธ์เมตต, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๔}สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาณทล เขมโก, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๕}สัมภาษณ์ นายกัมปนาท วัชรธนาคม, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

ไตรสิกขา คือขบวนการการศึกษา ๓ องค์ประกอบ เพื่อการบรรลุเป้าหมายของดุลยภาพของชีวิต ประกอบด้วย ศีล สมาธิ และ ปัญญา^{๙๖}

ไตรสิกขา เป็นหลักธรรมปฏิบัติที่พัฒนาทางกาย วาจา และใจให้ผู้ปฏิบัติสมบูรณ์พร้อมด้วยสติและปัญญา^{๙๗}

แยกชื่อย่อออกไปเป็น ๓ ด้าน โดยสอดคล้องกับองค์ประกอบแห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ที่มี ๓ ด้าน คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เรียกว่า ไตรสิกขา^{๙๘}

ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา ๓ หมายถึงข้อสำหรับศึกษา, การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษา, การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา ๓ อย่างคือ อธิศีลสิกขา คือศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม ให้ถูกต้องตามหลักจลศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลัก มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลักอินทริยสังวร สติสัมปชัญญะ และสันโดษ อธิจิตตสิกขา คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ ได้แก่การบำเพ็ญสมณธรรมฐานของผู้สมบูรณ์ด้วยอริยศีลชั้นจันได้บรรลุฐาน ๔ อธิปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ได้แก่การบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานของผู้ได้ฌานแล้วจนได้บรรลุวิชชา ๘ คือเป็นพระอรหันต์^{๙๙}

๓. ท่านคิดว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีประโยชน์อย่างไรต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การพัฒนาคน ให้เป็นผู้มีคุณภาพ ที่สำคัญที่สุดก็คือ การปลูกฝังให้คนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม วิธีการหนึ่งที่น่าจะให้ผลดีในการปลูกฝังและพัฒนาการมีคุณธรรมจริยธรรม ก็โดยใช้ หลักไตรสิกขา เนื่องจากไตรสิกขาเป็นระบบและเป็นกระบวนการในการฝึกฝน อบรม ฝึกหัดเพื่อพัฒนาคนใน ๓ ด้านคือ ศีล สมาธิ และ ปัญญา^{๑๐๐}

นำหลักธรรมไตรสิกขา มาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาคนในองค์กร หรือสถานศึกษาเน้นการจัดสภาพทุก ๆ ด้าน ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนให้คนในองค์กรพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงาม^{๑๐๑}

การนำหลักธรรมเข้ามาจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยส่งผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กตั้งแต่เริ่มต้น เด็กจะมีคุณธรรมที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตเสริมสร้างการเป็นคนดี เป็นผู้ที่มีศีลธรรม

^{๙๖} สัมภาษณ์ นางสุพรรณีย์ ลิมกิตติรัตน์, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๗} สัมภาษณ์ นางรัตนา คงคาเนาวรัตน์, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๘} สัมภาษณ์ นางชุตติภรณ์ เพ็งทา, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๙๙} สัมภาษณ์ นางวิมลวรรณ ปัญญาชัย, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ พระครูนิพนธ์มัทธ, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาณพล เขมโก, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัย สมาธิ ส่งผลต่อการจดจ่อต่อการทำงาน อดทน พยายาม ให้งานสำเร็จลุล่วง ปัญหา ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์สังเกตไม่หลงมกมาย และเกิดความคิดสร้างสรรค์นอกกรอบ และยังมี หลักธรรมที่ควรปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยปรับใช้กับการจัดการบริหารภายในโรงเรียนด้วย ทั้งงานบริหาร ทั่วไป, งานบริหารงบประมาณ,งานบริหารบุคลากร รวมไปถึงงานด้านการบริหารวิชาการ พร้อมทั้ง จัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย^{๑๐๒}

การศึกษานั้นเป็นทั้งตัวการพัฒนาและเครื่องมือสำหรับพัฒนา คือ เป็นการพัฒนาตัว บุคคลขึ้นโดยพัฒนาตัวคนทั้งคนหรือชีวิตทั้งชีวิต ตัวการพัฒนานั้นคือการศึกษา เมื่อผู้เรียนมีการศึกษาอย่าง นี้แล้ว ก็นำไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การศึกษาก็กลายเป็นเครื่องมือของการ พัฒนา”กล่าวถึงหลักการทางพระพุทธศาสนาที่จะนำมาเป็นพื้นฐานการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์ เพื่อมุ่งเน้น ให้นักเรียนเกิดความฉลาดหรือเกิดปัญญา แล้วนำเอาปัญญาที่เกิดจากการศึกษามาพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ได้^{๑๐๓}

การศึกษาของเด็กและผู้ใหญ่ทั้งหลายในอดีตอันยาวนานของไทย มีฐานจากการใช้พุทธ ธรรมมาอบรมสั่งสอนแต่อาจไม่มีระบบของการศึกษาบังคับอย่างในยุคปัจจุบัน แม้ในปัจจุบันจะมีการศึกษา ภาคบังคับแก่คนส่วนใหญ่ แต่ก็มีได้นำเอาพุทธธรรมมาเป็นฐานของการศึกษา แต่นำระบบและองค์ความรู้ ตามโลกนิยมโดยมีฐานจากประเทศตะวันตกมาเป็นแกนในการจัดการศึกษา ทำให้พุทธธรรมเองเริ่มห่างเหิน จากชีวิตของคนไทยยุคปัจจุบันมากขึ้นมากขึ้น ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายในความล้ำค่าของพุทธธรรม และจากการ ที่เป็นฐานของวัฒนธรรมไทยมาแต่อดีต^{๑๐๔}

องค์ประกอบสำคัญในการที่ทำให้การศึกษาในพระพุทธศาสนาก้าวหน้าอย่างมากคือ พระพุทธศาสนามีได้มีความหมายที่จะให้การศึกษาอบรมและการปฏิบัติธรรมอยู่อย่างในวัด เห็นได้จากตั้งแต่ เริ่มประดิษฐานพระพุทธศาสนาเมื่อคราวส่งสาวกออกประกาศพระศาสนาว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจง จาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย” นั่นคือเปิดโอกาสให้พุทธบริษัท4 ได้มี โอกาสศึกษาพระสงฆ์ผู้มีชีวิตผูกพันอยู่ในสังคมพระสงฆ์แล้ว ยังต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมชาวโลก ด้วย บทบัญญัติในการเลี้ยงชีพทางฝ่ายวินัย^{๑๐๕}

จริยธรรมที่มาจากศาสนา เพราะศาสนาเป็นแหล่งรวบรวมคำสอนและหลักปฏิบัติในการ กระทำความดี ละเว้นความชั่ว เป็นตัวกำหนดศีลธรรม จรรยา เพื่อให้มนุษย์มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน การ ประพฤติปฏิบัติจริยธรรมยังปฏิบัติมากเท่าใดก็เท่ากับได้ใกล้ชิดกับศาสนามากเท่านั้น หลักจริยธรรมของ

^{๑๐๒}สัมภาษณ์ นายกัมปนาท วัชรธนาคม, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐๓}สัมภาษณ์ นางสาวพรณีย์ ลิ้มกิตติรัตน์, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐๔}สัมภาษณ์ นางรัตนา คงคาเนาวรัตน์, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐๕}สัมภาษณ์ นางชุดาภรณ์ เพ็งทา, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

พระพุทธศาสนาสอนให้ประพฤติตามหลักสัจธรรม คือ การนำเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติได้ตลอดเวลาและเป็นการสอนให้อยู่ในสังคมโดยใช้หลักความเมตตามากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน และให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา คือ ปฏิบัติเป็นกลางๆไม่ตึงหรือหย่อนจนเกินไป และเป็น “วิถีของคนดี” สามารถที่จะสร้างดุลยภาพในการดำรงชีวิตได้^{๑๐๖}

๔. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีหลักจิตวิทยาและความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน^{๑๐๗}

ในการจัดการการศึกษา ควรคำนึงถึงว่าพ่อแม่เป็นครูคนแรกและเป็นแบบอย่างให้แก่ลูก พ่อแม่เป็นบุคคลคนแรกที่ลูกรู้จัก เป็นผู้ปลูกฝังความคิดและพัฒนาบุคลิกภาพ ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ของสังคม^{๑๐๘}

ในการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือเด็กวัยใดก็ตาม ควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆเป็นสำคัญ การศึกษาถึงพัฒนาการของเด็กจะช่วยให้เราเกิดความเข้าใจถึงธรรมชาติและลักษณะพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถจัดประสบการณ์ จัดการเรียนการสอน และอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับพัฒนาการ^{๑๐๙}

ครูและบุคคลต่างๆ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก ดังนั้น บุคคลเหล่านี้จึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ด้วย^{๑๑๐}

^{๑๐๖}สัมภาษณ์ นางวิมลวรรณ ปัญญาชัย, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

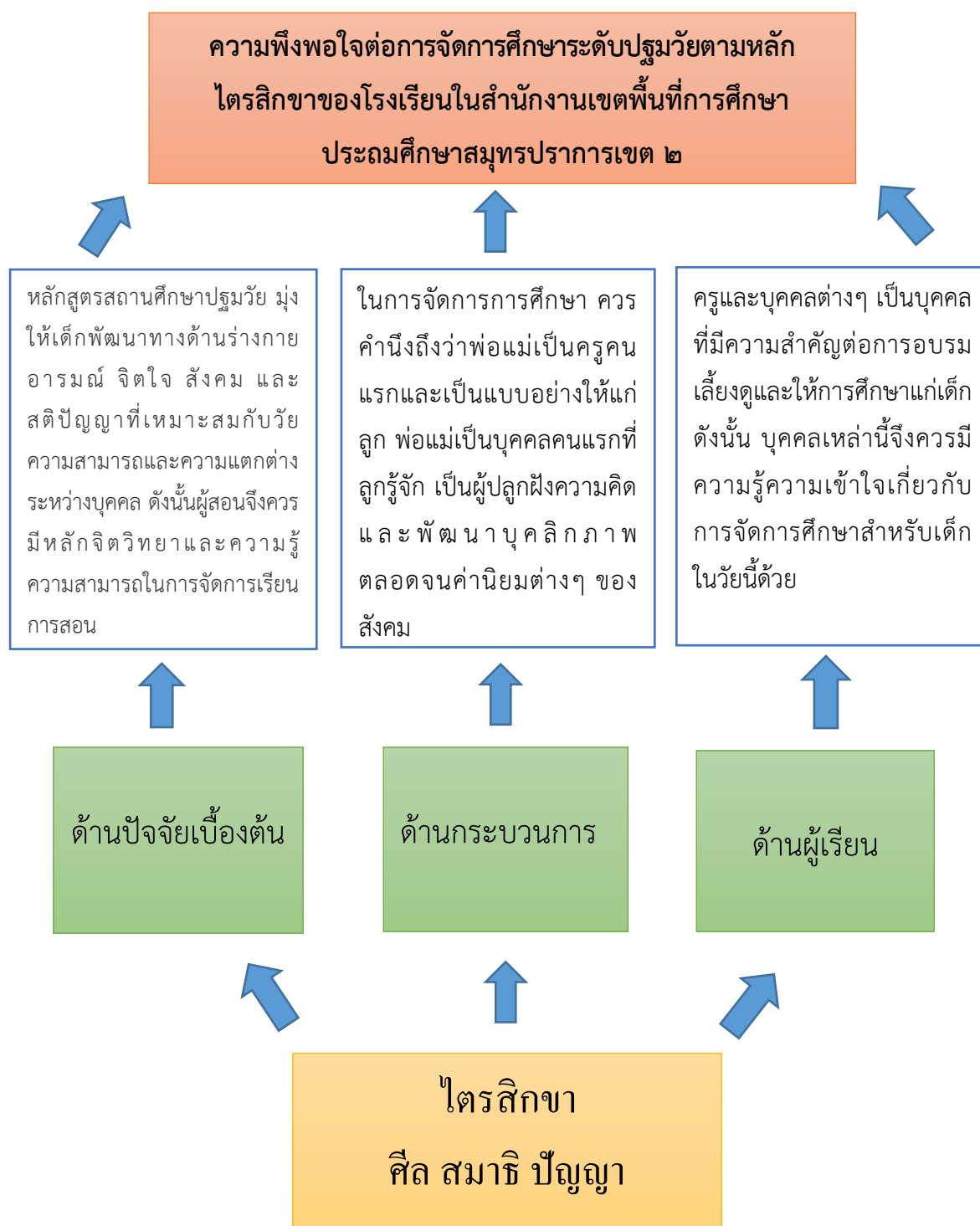
^{๑๐๗}สัมภาษณ์ นายกัมปนาท วัชรธนาคม, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐๘}สัมภาษณ์ นางสุพรรณีย์ ลิ้มกิตติรัตน์, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๐๙}สัมภาษณ์ นางรัตนา คงคาเนาวัฒน์, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

^{๑๑๐}สัมภาษณ์ นางวิมลวรรณ ปัญญาชัย, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้

ภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒ ดังนี้

๑. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีหลักจิตวิทยาและความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

๒. ด้านกระบวนการ

ในการจัดการการศึกษา ควรคำนึงถึงว่าพ่อแม่เป็นครูคนแรกและเป็นแบบอย่างให้แก่ลูก พ่อแม่เป็นบุคคลคนแรกที่ลูกรู้จัก เป็นผู้ปลูกฝังความคิดและพัฒนาบุคลิกภาพ ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ของสังคม

๓. ด้านผู้เรียน

ครูและบุคคลต่างๆ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก ดังนั้น บุคคลเหล่านี้จึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ด้วย